שמיני* ג

א. כתב הרמב"ם בסוף הל' מאכלות אסורות[1] — לאחרי שכותב[2] הדברים ש־אסרו חכמים[3] מפני שהם „בכלל אל[4] תשקצו את נפשותיכם" — „וכל הנזהר בדברים אלו מביא קדושה וטהרה יתירה לנפשו וממרק נפשו לשם הקב"ה שנאמר[5] והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני".

בפשטות, מקורו של הרמב"ם הוא מ־מקרא זה עצמו[6], שהרי הכתוב „והת־קדשתם והייתם קדושים" בא בהמשך לאיסור „אל תשקצו את נפשותיכם גו'", והוא נתינת טעם לו, כהתחלת הכתוב „כי אני ה'א והתקדשתם גו'".

וצריך להבין: מפשטות לשון הרמב"ם „וכל הנזהר בדברים אלו" משמע, ש־כוונתו (לא לכל הדברים והאיסורים ש־בהלכות מאכלות אסורות, אלא רק) ל־דברים אלו שנמנו בסמיכות לפנ"ז, והיי־נו שה„קדושה וטהרה יתירה" באה ע"י הזהירות „בדברים אלו" שאסרו חכמים[7] משום „אל תשקצו את נפשותיכם". ו־תמוה, אמאי שבק הרמב"ם איסור „אל תשקצו" המפורש בקרא — „בכל השרץ השורץ"[4] (איסור אכילת שרצים[8]) — ונקט האיסורים מדבריהם ש(גם) הם בכלל „אל תשקצו גו'"?

גם אינו מובן סדר הדברים (וה־מעלות) שנמנו ברמב"ם — „מביא קדושה וטהרה יתירה לנפשו וממרק נפשו לשם הקב"ה", דהיינו תחילה „קדושה", ואח"כ „טהרה", ורק לבסוף „ממרק נפשו" — דלכאורה הול"ל בסדר הפוך, מן הקל־אל הכבד: תחילה מירוק הנפש (שמש־מעו הסרת לכלוך), ואח"כ „טהרה יתי־רה" (שמשמעה לא רק טהרה מטומאה, אלא תוספת טהרה, ע"ד חמש טבילות של הכה"ג ביום הכפורים), ואח"כ „קדו־שה", שהיא למעלה מטהרה[9]?

---

*) וסיום רמב"ם הלכות מאכלות אסורות.

1) פי"ז הל' לב.

2) שם הכ"ט ואילך.

3) כן מפורש ברמב"ם כאן (הכ"ט. וראה משנה למלך כאן הכ"ז ד"ה גרסינן) שדברים אלו הם רק איסור דרבנן (וצע"ק לשון הרמב"ם בסהמ"צ מל"ת קעט בסופה) — ראה הדיעות באנציקלופדי' תלמו־דית מע' בל תשקצו (וש"נ).

4) פרשתנו יא, מג.

5) פרשתנו שם, מד.

6) בגמ' (ברכות נג, סע"ב) הובא הכתוב „ו־התקדשתם והייתם קדושים גו'" לענין מים ראשונים ואחרונים, אבל לא בנוגע לכל „דברים אלו" שנמנו ברמב"ם.

7) וכן מפורש בקרית ספר (להמבי"ט) כאן „והנזהר בדבריהם מביא קדושה כו'". ע"ש.

8) ויתירה מזו: בפשטות קאי הכתוב לא רק על איסור שרצים, אלא על כללות איסור מאכלות אסורות המבואר בפרשה, וכהמשך הכתובים (שם, מו־מז) „זאת תורת הבהמה גו' להבדיל בין הטמא גו' ובין החי' הנאכלת גו'".

9) כמאמר „טהרה מביאה לידי כו' קדושה" (ברייתא דרפ"ו* — כהובא ברמב"ם — כדלקמן בפנים). וראה זח"ג קעו, ב. ובכ"מ.

ואולי י"ל שבלשונו „טהרה יתירה" כוונת ה־רמב"ם לדרגא עליונה יותר ב„טהרה", שלמעלה

*) דלכל הגירסאות בברייתא זו „טהרה" באה לפני „קדושה". — פרטי שינויי הנוסחאות בברייתא ראה מס' סוטה עם שינויי נוסחאות (ירושלים, תשל"ט) בסופה.

ובפרט תמוה: פסוק זה ד„והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני" הובא ב־רמב"ם גם בסוף הלכות טומאת אוכלין[10] לענין אכילת חולין בטהרה[11], וז"ל: „ודבר זה (אכילת חולין בטהרה) קדושה יתירה היא ודרך חסידות שיהי' נבדל אדם ופורש משאר העם כו' שהפרישות מביאה לידי טהרת הגוף ממעשים ה־רעים, וטהרת הגוף מביאה לידי קדושת הנפש מן הדעות הרעות וקדושת הנפש גורמת להדמות בשכינה שנאמר[12] והת־קדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה' מקדשכם" — הרי שכאן אכן מנה ה־רמב"ם המעלות כפי סדרן: תחילה „פרי־שות", אח"כ „טהרה", ואח"כ „קדושה" [ש־זהו בהתאם לסדרם בברייתא[13] דרפב"י (כגירסת הירושלמי[14], וכ"ה גירסת ה־ריי"ף בבבלי[15]) „פרישות מביאה לידי טהרה, טהרה מביאה לידי קדושה"], ול־בסוף — „להדמות בשכינה": ומה טעם שינה הרמב"ם כאן, ומנה המעלות בסדר הפוך?

ב. ויש לומר הביאור בזה:

כוונת הרמב"ם כאן היא (לא רק לסיים הלכות אלו בדברי אגדה ומוסר כו', אלא בעיקר) להשמיענו הלכה ב־אופן הזהירות בעניני בל תשקצו.

דהנה הדברים שאסרו חכמים ב„בל תשקצו" הרי הם דברים „שנפש רוב בני אדם קיהה מהן . . מתאוננת מהם"[16], וכיון שכן צריך להבין, מה ראו חכמים להזהיר בפירוט על ההמנעות מדברים אלו, כאשר בלאו הכי טבע רוב בני אדם להתרחק מהם[17]?

[ודוחק לומר, שזהו רק בשביל מיעוט בני אדם שאין חשים לשקץ את עצמם, היפך טבע הגוף — ובפרט שהתורה[18] על הרוב תדבר[19]].

ויש לומר, שזהו שמשמיענו הרמב"ם בהלכה זו, שכוונת האדם בזהירותו ב־

מקדושה (עיין ד"ה ה' לי בעזרי בלקו"ת שמע"צ (צ, א). מאמרי אדהאמ"צ שמע"צ (ע' א'תקיח ואילך). ועוד).

10) פט"ז הי"ב.

11) ראה גם תוד"ה טמא חולין ב, ב (הובא במשנה למלך לרמב"ם שם). וראה תדבא"ר רפט"ו.

12) צירוף שני כתובים — פרשתנו יא, מד"; אמור כא, ח.

13) (ע"ז כ, ב. וש"נ) — שזהו מקורו דהרמב"ם, כמ"ש בכס"מ שם.

14) שקלים ספ"ג (הובא גם בריי"ף ע"ז שם. כס"מ לרמב"ם שם) — אלא ששם לא הובא „פרישות מביאה לידי טהרה".

15) ע"ז שם.

---

*) גם בקדושים (כ, ז) נאמר „והתקדשתם והייתם קדושים", אבל בלי הסיום „כי קדוש אני". — אבל י"ל שכוונת הרמב"ם ב„כי קדוש גו'" היא (לא לסיום הכתוב דפרשתנו, אלא) לשון הכתוב דפ' אמור שם („כי קדוש אני ה' מקדשכם").

---

16) ל' הרמב"ם כאן הכ"ט.

17) להעיר מאיסור דם שנפשו של אדם קצה ממנו (משנה מכות כג, ריש ע"ב. רש"י עה"ת פ' ראה יב, כה). אבל שם מובן ע"פ מחז"ל (ספרי (ורש"י) פ' ראה שם, כג) שהיו שטופים בדם (וראה לקו"ש חי"ד ע' 47 שאינה פלוגתא במציאות. ע"ש).

כן להעיר ממפרשים (רע"ב. רש"י (ריב"ן). ועוד) למשנה סוף מכות (שם) „לפיכך הרבה להם תומ"צ כגון פרשת שקצים ורמשים כדי להרבות שכר כשהן בדלים מהם אע"פ שבלאו הכי לא היו אוכלין אותן שנפשו של אדם קצה בהן". אבל צ"ע אם שייך לומר כן באיסורים דרבנן. ואכ"מ.

18) מו"ק ח"ג פל"ד.

19) להעיר שבאיסור בל תשקצו „לא אזלינן בתר רובא דעלמא אלא בתר כל חד וחד", דגם דבר המאוס לרוב עלמא שרי למי שדעתו יפה ואין נפשו קצה בו (פר"ח יו"ד ספ"ד סק"ג).

דברים אלו צריכה להיות לא (רק) מפני שכן ראוי לבן אדם להתנהג (מצד טבע גופו), אלא מפני ש„הנזהר בדברים אלו מביא קדושה וטהרה יתירה לנפשו ומ־מרק נפשו לשם הקב"ה", היינו שזה נוגע לקדושת וטהרת הנפש.

דאע"פ שנקיון גשמי הוא דבר טפל, לכאורה (ובפרט לגבי נקיות וטהרה רוחנית) — וכמבואר גם במורה נבוכים[20] ש„נקיון הבגדים ורחיצת הגוף וסלוק הלכלוכים גם זה ממטרות התורה הזו, אבל לאחר טהור המעשים וטהור הלב מן ההשקפות המטמאות והמדות המטמ־אות . . המטרה הראשונית צמצום התאוות, ונקיון החיצוניות אחר נקיון ה־פנימיות" — מ"מ, „נקיון החיצוניות" נוגע גם ל„נקיון הפנימיות", כי ע"י שהאדם נזהר בדברים אלו „מביא קדושה וטהרה יתירה לנפשו" (משום שנקיון גשמי מכ־שיר את האדם ועושה אותו כלי יותר ל־רוחניות ודקות נשמתו[21]).

ועפ"ז יש לבאר גם הטעם שהרמב"ם מנה את המעלות בסדר הפוך — קדושה, טהרה ו„ממרק נפשו":

בזה מרמז הרמב"ם, שלא זו בלבד ש־„נקיון החיצוניות" נוגע ל„נקיון הפני־מיות", אלא עוד זאת, דככל שהאדם מתעלה לדרגא נעלית יותר בקדושה, נדרשת ממנו נקיות יותר גדולה. ע"ד „ת"ח שנמצא רבב על בגדו כו'"[22], „של בנאין (ת"ח) מצד אחד ושל בור משני צדדין"[23], שמזה מובן, שכאשר מתעלה לדרגא נעלית יותר ב„תלמיד חכם" („קדושה") נדרשת ממנו נקיות („טהרה") גדולה יותר, גם מענינים שלפני זה לא היו נחשבים אצלו כ„רבב".

וזוהי כוונת הרמב"ם בדיוק לשונו „מביא קדושה וטהרה יתירה לנפשו ומ־מרק נפשו כו'" — שבהגיעה למצב של קדושה יתירה, צריכה הנפש ענין של „טהרה" מחודשת, ולא עוד אלא שצ"ל „ממרק נפשו".

ג. אבל עדיין יש להבין דיוק לשון הרמב"ם „(וממרק נפשו) לשם הקב"ה" — מהי הכוונה בהוספה זו?

גם צריך ביאור בכמה שינויים בין לשון הרמב"ם כאן ללשונו בהל' טומאת אוכלין שם:

א) בהל' טומאת אוכלין מפרש ה־רמב"ם ענינן של „טהרה" ו„קדושה" — „טהרת הגוף ממעשים הרעים . . קדושת הנפש מן הדעות הרעות", ואילו כאן (בהלכות מאכלות אסורות שקדמו[24] ל־הלכות טומאת אוכלין) סתם „מביא קדו־שה וטהרה כו'". ולאידך — כאן מוסיף „(קדושה וטהרה) יתירה".

ב) כאן מדייק הרמב"ם, כנ"ל — „(וממרק נפשו) לשם הקב"ה", ואילו בסוף הל' טומאת אוכלין כותב „להדמות בשכינה".

ג) בשני המקומות לא הסתפק ה־רמב"ם בהבאת הכתוב „והתקדשתם ו־הייתם קדושים", אלא הביא גם סיום הכתוב, „כי קדוש אני"[25]. אבל בשינוי:

---

20) שם פל"ג בסופו (העתקת הלשון בפנים הי"א ע"פ תרגום קאפח).

21) ראה סה"מ קונטרסים ח"ב שכג, רע"א. ועוד.

22) שבת קיד, א.

23) שבת שם, ממשנה מקואות פ"ט מ"ו.

24) ראה יד מלאכי כללי הרמב"ם אות ו.

25) ויש לומר הטעם ע"פ דברי הרמב"ם בספר המצות (שרשים שורש ד), שהכתוב „והתקדשתם והייתם קדושים" הוא מן „הצוויים הכוללים", „צוויים לקיים כל התורה, כאלו יאמר הי' קדוש בעשותך כל

כאן מביא רק „כי קדוש אני", ואילו בהל' טומאת אוכלין מוסיף (ומצרף מ־מקום אחר[26]) את התיבות „(כי קדוש אני) ה' מקדשכם"?

ובפרט שלפי תוכן הענין — לכאורה, איפכא מסתברא: כאן מדייק הרמב"ם (כנ"ל) „מביא קדושה וטהרה יתירה ל־נפשו", ובהל' טומאת אוכלין מוסיף הרמב"ם ש„קדושת הנפש גורמת להדמות בשכינה" (ע"ז מסיים „שנאמר והתקדש־תם גו'").

ועפ"ז: כאן שההדגשה היא על „קדו־שה . . יתירה" הר"ל להביא „כי . . אני ה' מקדשכם" (היינו קדושה (וטהרה) יתירה הבאה מלמעלה), ובסוף הל' טומאת אוכ־לין שההדגשה היא שהאדם מגיע למצב של „להדמות בשכינה", הי' די להביא „כי קדוש אני", שזהו הענין ד„להדמות בשכינה", שהאדם מקדש את עצמו כדי להדמות בשכינה („כי קדוש אני"), וכד־איתא בתו"כ כאן „והייתם קדושים כי קדוש אני — כשם שאני קדוש כך אתם (תהיו) קדושים"[27].

ד. ויש לומר הביאור בכל זה:

בהוספת התיבות „(וממרק נפשו) לשם הקב"ה" כוונת הרמב"ם לרמז על עילוי מיוחד בעבודת השם הנפעל ע"י שהאדם „נזהר בדברים אלו". והיינו, דכאשר האדם מתנהג בדברים אלו לא לפי שכן מחייב טבע גופו ונפשו אלא לפי שכן הזהירו חכמים[28], ה"ז מורה שכללות עבודתו היא רק „לשם הקב"ה" בלבד, השלימות בעבודת ה' „לשמה"[29].

מה שצויתיך ונזהר מכל מה שהזהרתיך ממנו . . ולשון ספרי (עה"פ שלח טו, מ) והייתם קדושים זו קדושת מצות" [ובמורה נבוכים (שם פל"ג. פמ"ז) הביא גם מספרא „והתקדשתם והייתם קדושים זו קדושת מצות"]. ונמצא ש„והתקדשתם והייתם קדושים" הוא (א) לשון ציווי, (ב) קאי על כל מצוות התורה.

ולכן מביא הרמב"ם (כאן ובסוף הל' טומאת אוכלין) גם „כי קדוש אני", כי בסיום הכתוב נרמז עוד ענין (נוסף על הציווי הכולל) — „(והתקדשתם) והייתם קדושים כי קדוש אני" — לשון הבטחה, וקאי על הקדושה יתירה הנמשכת על נפש האדם כאשר מקדש את עצמו בעניני „אל תשקצו גו'" (וכן אפילו ע"י אכילת חולין בטהרה).

26) ראה הערה 12.

---

*) וראה יומא לט, א (תניא ספכ"ז). אלא ששם קאי על ה„מקדש את עצמו" בכלל.

27) ועד"ז הוא בויק"ר ר"פ קדושים (פכ"ד, ד. וראה תנחומא שם ב. תנחומא באבער שם ב. ד). ובתו"כ שם „מחקה למלך" (וכפירוש הקרבן אהרן שם). וראה רש"י פרשתנו כאן.

28) דלשון „וכל הנזהר" משמע זהירות מיוחדת מחמת ציווי כו', דבדבר הבא מחמת טבע הגוף לא שייך כ"כ לשון „זהירות".

29) וי"ל שזהו למעלה גם מ„העובד מאהבה", שאינה לשם שכר (אפילו השכר דעוה"ב), אלא ש„עושה את האמת מפני שהוא אמת" (רמב"ם הל' תשובה פ"י ה"א וב') — כי עדיין אין מוכרח שעבודתו היא רק „לשם הקב"ה", כמובן מזה גופא שנקראת בשם „אהבה", והרי כל אהבה חוזרת אל האוהב (ראה ד"ה כי נער ישראל תרס"ו — המשך תרס"ו בהוספות (בהוצאת תנש"א — ע' תקעז)), ובלשון אדה"ז „יש מי שאוהב" (תו"א בהוספות קיד, ד. ועוד. וראה תניא פל"ה (מד, סע"א ואילך)). ובפשטות, שמטרתו היא „שתהא נפשו קשורה באהבת ה'" (ל' הרמב"ם שם ה"ג), והיינו לשם שלימות נפשו, משא"כ בעבודה „לשם הקב"ה" אין האדם חושב אודות תועלת עצמו כלל', אלא רק ע"ד רצונו של הקב"ה (וראה לעיל ע' 5־4 בענין „נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני").

---

*) ע"ד המבואר בענין לימוד התורה לשמה, ששלימותו אינו אפילו הלימוד „כדי לקשר נפשו לה'" (ל' התניא פ"ה מפע"ח), אלא שהלימוד הוא לשם התורה עצמה, להמשיך אוא"ס בתורה כו' (לקו"ת מסעי צא, ד. ובכ"מ).

ביאור הענין:

זה שהאדם עובד השם בשאר עניני תורה ומצוותי' (הן דאורייתא והן דרבנן) ועושה אותם מפני שכן ציווה הקב"ה, עדיין אינה הוכחה ברורה שעבודתו היא "לשמה" ממש, שאינו חושב אודות עצמו אלא רק "לשם הקב"ה", כי אפשר שה־טעם שמקיים מצוה פלונית רק "לשמה" הוא משום שעדיין לא הגיע לידי כך שירגיש ההכרח בתועלת המצוה ולכן מ־קיים הדבר מפני שכך גזר השם: לא מיבעי בקיום החוקים, שקיומם הוא רק מפני ש"חוקה חקקתי גזרה גזרתי", אלא אפילו במצוות שיש להן טעם ותועלת, הרי כיון שאינם דברים מוכרחים (מצד טבע גופו), אפשר שעדיין אינו מרגיש ההכרח והתועלת שבהן, ומקיימן רק "לשם הקב"ה".

ורק כאשר גם בדברים אלה שהזהי־רות בהן מחוייבת מצד טבע גופו הרי הוא זהיר מפני שכן ציוו חכמים, הרי זה מפני שכולו מסור ונתון לרצון השם, וכל עבודתו בכל עניניו היא רק "לשם הקב"ה" בלבד.

ויש לומר, שזהו גם עומק כוונת ה־רמב"ם במ"ש "וממרק נפשו לשם הקב"ה", שאין כוונתו למירוק מדברים רעים, אלא שהאדם מטהר את עצמו מכל רגש של "ישות" ו"מציאות", עד שבעבו־דתו יורגש — שעושה הכל "לשם הקב"ה" בלבד.

ה. עפ"ז יש להוסיף ביאור בדברי ה־רמב"ם במורה נבוכים הנ"ל, ש"נקיון החיצוניות (בא) אחר נקיון הפנימיות" ("לאחר טהור המעשים וטהור הלב כו'"). ומשמעות הענין היא, שהחילוק בין "נקיון הפנימיות" ו"נקיון החיצוניות" הוא לא רק חילוק בין עיקר וטפל, אלא יש בו גם ענין של קדימה ואיחור, ש"מטרת התורה" בענין "נקיון החיצוניות" מת־קיימת רק כאשר הוא בא לאחרי "נקיון הפנימיות".

ולכאורה, הרי "נקיון החיצוניות" מכ־שיר את האדם להיות כלי יותר לרוח־ניות (כנ"ל), וכמפורש בברייתא דרפב"י הנ"ל "נקיות מביאה לידי פרישות"[30].

וע"פ משנת"ל יש לבאר, שכאן כוונת הרמב"ם היא ל"מטרת התורה" בציווי על דברים אלו, ששלימות המטרה היא כ־אשר הזהירות בדברים אלו אינה רק לשם הנקיון בפועל (שזה מחוייב גם מצד טבע האנושי), ואפילו לא כדי שהאדם יהי' יותר כלי לשלימות רוחנית ("נקיון הפנימיות"), אלא שגם "נקיון החיצוניות" יהי' אך ורק מפני ציווי ה' (ע"י חכמי התורה): ורגש זה בא רק ל־אחרי "נקיון הפנימיות", דאימתי יכול להרגיש בענינים גופניים וטבעיים ש־עושה אותם רק מפני ציווי ה', ה"ז רק לאחרי שיש בו "נקיון הפנימיות", טהרה מוחלטת מדעות ומדות בלתי רצויות כו', שאז שייך שיגיע ל"מטרת התורה" ב־"נקיון החיצוניות".

ו. וזהו גם ביאור החילוק בין דברי הרמב"ם בסוף הל' טומאת אוכלין ל־דבריו כאן בסוף הל' מאכלות אסורות:

אכילת חולין בטהרה (שבזה מדובר בסוף הל' טומאת אוכלין) הוא ענין הפרישות, שהיא ראשית העבודה, וע"ז כותב הרמב"ם שע"י פרישות זו יעלה האדם מחיל אל חיל, "פרישות מביאה לידי טהרת הגוף ממעשים הרעים ו־טהרת הגוף מביאה לידי קדושת הנפש מן הדעות הרעות, וקדושת הנפש גורמת

30) בפרש"י (ע"ז שם) ועוד, דקאי על נקיות רוחנית, "נקי באין חטא". אבל לכאורה לא בא לשלול נקיות כפשוטה. וראה תפא"י סוף סוטה.

להדמות בשכינה" (ולכן מפרט הרמב"ם ענינן של המעלות דטהרה וקדושה):

אבל כאן בסוף הל' מאכלות אסורות, המדובר במעלת "נקיון החיצוניות" הבא לאחרי "נקיון הפנימיות", דהיינו לאחרי שכבר טיהר את גופו ממעשים רעים וקידש את נפשו מדעות הרעות (וכדיוק לשון הרמב"ם כאן "מביא קדושה וטהרה יתירה לנפשו"), ועוד זאת, שאף הגיע "להדמות בשכינה" — ומ"מ, לאחרי כל מעלות אלו יתכן, שעבודתו אינה "לשם הקב"ה" בלבד, אלא מפני התועלת ל־עצמו, שהוא רוצה להגיע לידי שלימות, עד שיהי' "דומה לשכינה".

אבל שלימות העבודה היא כאשר "מ־מרק נפשו (רק) לשם הקב"ה", מבלי לח־שוב אודות שלימות עצמו[29]: שההוכחה הגמורה לכך היא דוקא כאשר כך הוא אופן זהירותו בדברים אלה שחכמים אסרו משום בל תשקצו, כנ"ל באורך.

ובזה מובן גם החילוק בנוגע להבאת סיום הכתוב: אין כוונת הרמב"ם כאן בהביאו סיום הכתוב "כי קדוש אני", שהאדם מקדש את עצמו מפני שרוצה "להדמות בשכינה" (שדבר זה לא נזכר כלל ברמב"ם כאן), אלא שבעבודתו יורגש רק הענין ד"כי קדוש אני" (קדו־שתו של הקב"ה, שלמעלה מקדושת ה־אדם, "והתקדשתם והייתם קדושים") — "לשם הקב"ה".

ולכן לא הביא הרמב"ם כאן "(כי קדוש אני) ה' מקדשכם" (כמו שהביא ב־הל' טומאת אוכלין), כי "מקדשכם" פירו־שו זה שהקב"ה מקדש את האדם, וכוונת הרמב"ם כאן (בהבאת סיום הכתוב) היא לא תוספת הקדושה בהאדם, אלא שעבו־דתו היא באופן של "ממרק נפשו לשם הקב"ה" (ולא בשביל שלימות עצמו).

[משא"כ בהל' טומאת אוכלין שמביא הכתוב לרא' על כך ש"קדושת הנפש גורמת להדמות בשכינה", לכן הביא גם הסיום "כי קדוש אני ה' מקדשכם", שע"י שהקב"ה מקדש את האדם בקדושתו ית', נעשה האדם "דומה לשכינה"[31].

ז. ע"פ כל הנ"ל יש לבאר בעומק יותר הטעם שהקדים הרמב"ם קדושה לטהרה (אף שבכלל קדושה היא למעלה מטהרה):

ככל שהאדם מתקרב להקב"ה יותר ה"ה מתבטל יותר ממציאותו. וכמו ב־עמדו לפני המלך, שעצם הדבר שהאדם מרגיש את עצמו ל"מציאות", ואינו ב־תכלית הביטול לפניו, כמרידה במלך יחשב. וכמאמר[32] שגם מאן ד"מחוי לי' במחוג . . קמי מלכא" חייב מיתה. וכן הוא בעבודת השם, דדוקא כאשר האדם מתעלה בעבודתו, ומרגיש את עצמו כ־עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, אזי מרגיש את הצורך למרק את עצמו ולטהר עצמו יותר ויותר מכל רגש של מציאות[33].

וזה מרומז בדברי הרמב"ם, ד"כל ה־נזהר בדברים אלו מביא קדושה וטהרה יתירה לנפשו וממרק נפשו לשם הקב"ה", דככל שמתקרב אל הקב"ה ("קדושה") מרגיש את הנחיצות לטהר ולמרק את נפשו מ"מציאותו", עד שמגיע למצב שכל עניניו הם רק "לשם הקב"ה".

(משיחת ש"פ תזו"מ תשמ"ח)

---

31) היינו שלא רק שכוונת האדם העובד עבודתו היא להדמות לשכינה, אלא שע"י שהקב"ה מקדש אותו בקדושתו ית' נעשה כן בפועל, שנדמה לשכינה כביכול.

32) חגיגה ה, ב. וראה לקו"ש ח"ד ע' 1050 הערה 13.

33) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ה ע' 15 ואילך. וש"נ.